

СТАНОВИЩЕ

От доц. д-р Евелина Андреева Савчева, катедра „Психология, педагогика и социология“, факултет „Педагогика“, НСА „Васил Левски“
на дисертационен труд на тема:

„Групова сплотеност, ефективност и удовлетвореност в отборните спортове“

Относно: процедура за присъждане на образователната и научна степен „доктор“.

Област на висшето образование: 7. Здравеопазване и спорт, по професионално направление 7.6. Спорт, докторска програма „Спортна психология“ към катедра „Психология, педагогика и социология“ при НСА „Васил Левски“.

Автор на дисертационния труд: Виктория Донева

Научен ръководител: проф. д-р Галина Домусчиева-Роглева

Представената дисертация е с обем от 243 страници, илюстрирани с 61 таблици и 55 фигури. Теоретичната част е в обем от 75 стр., методологията и анализа 131 стр. и приложения 10 стр. Литературата е с обем от 27 стр. като 49 източника са на кирилица и 173 на латиница.

Внушителният обем на представения научен труд, показва сериозното отношение на докторантката към изследвания проблем, за което говори и големия брой литературни източници, които са проучени.

Докторантката разглежда научен проблем, който е изключително актуален за ефективното управление на тренировъчния и състезателен процес в отборните спортове, а именно – компонентите на груповата кохезия и удовлетвореността на спортистите като членове на своите спортни отбори.

В първа глава подробно са описани социално-психологическите аспекти на спортния отбор: лидерски стилове, групова сплотеност и колективна ефективност. Детайлно се разглеждат мотивационните детерминанти: целеви ориентации към постижение, възприет мотивационен климат и дългосрочна мотивация, както и удовлетвореността от заниманията със спорт при състезатели от индивидуални и отборни спортове.

Във втората глава е представена методологията и организацията на изследването, а в третата – анализа на получените резултати.

Обект на изследването са 365 български състезатели, представители на 7 отборни спорта: баскетбол, волейбол, футбол, хандбал, ръгби, хокей на трева и

бейзбол, на възраст между 14 и 35 г., с различен спортен стаж и спортна квалификация. От тях 163 жени и 193-ма мъже. Сред изследваните спортисти има няколко национални отбора (хандбал – юноши; ръгби – жени и мъже; хокей на трева – кадети; футбол – жени и футбол – девойки), което допълнително повишава стойността на научната разработка.

За установяване на влиянието на психологическите фактори: целева ориентация, възприет мотивационен климат, дългосрочна мотивация, лидерски стил, групова сплотеност, колективна ефективност върху удовлетвореността от спортната дейност са приложени 7 психологически инструмента, адаптирани за български условия: Въпросник за измерване на целевата ориентация (Домусчиева-Роглева, 2003); Въпросник за изследване на възприетия мотивационен климат – 2 (Домусчиева-Роглева, 2007); Тест за изследване на дългосрочната мотивация (Радославова, Величков, 2005); Скала за изследване на лидерството в спорта (Фенерова и колектив, 2011); Въпросник за изследване на колективната ефективност в спорта (Янчева и колектив, 2012); Методика за изследване на удовлетвореността на спортиста (Георгиев и колеги, 2011).

Изследването е проведено на два етапа. Първи етап от септември до октомври 2021, но поради пандемията от COVID-19 е прекратено. Вторият етап се провежда в периода април – юни 2002 г. Изследванията са реализирани на терен по време на тренировъчния процес (преди или след тренировка). Провеждането на изследванията на терен, както и затруднените условия за провеждане на тренировъчния процес по време на Пандемията от COVID-19, определено още веднъж добавя ценен научен принос към представеното изследване.

Приложената методика е многоспектърна и обхваща важни психологически аспекти на състезателите от различни отборни спортове във връзка с тяхната колективна ефективност и удовлетвореността им от спорта.

Статистически значими различия се разкриват при почти всички изследвани психологически фактори: целева ориентация, мотивационен климат, дългосрочна мотивация, лидерски стилове, колективна ефективност и удовлетвореност от спорта.

Разкрити са и редица ценни тенденции при изследваните психологически променливи, което обогатява характеристиките на отборните спортове и свързаните с удовлетвореността от спорта компоненти.

Получените резултати от изследвания голям масив от данни, определено имат значим принос за обогатяване на теорията в областта на спортната психология и като цяло за практическата работа на специалистите, работещи със спортисти от отборните спортове.

Изводите и препоръките следват логично на база на получените резултати.

В заключение, считам, че дисертационния труд на тема **„Групова сплотеност, ефективност и удовлетвореност в отборните спортове“** напълно отговаря на изискванията за такъв тип научни разработки. Силно впечатление прави, че докторантката умее много добре да използва методите на научно изследване и да анализира, интерпретира и представя получени резултати.

На това основание давам положителна оценка и убедено предлагам на уважаемото научно жури да присъди на Виктория Донева образователната и научна степен „Доктор“ в професионално направление 7.6. Спорт, докторска програма „Спортна психология“.

Дата: 11.12.2023

София

Автор на становището:

/доц., д-р Евелина Савчева/

OPINION

by ass. prof. Evelina Andreeva Savcheva, Department “Psychology, Pedagogy, and Sociology”, Faculty “Pedagogy”, NSA “Vassil Levski”

of a dissertation on topic:

„Group Cohesion, Efficacy and Satisfaction in Team Sports“

About: the procedure for granting an educational and scientific degree “Ph.D.”

Area of higher education: 7. Healthcare and sport, in professional direction 7.6. Sport,

Ph.D. program “Sports Psychology” at Department “Psychology, Pedagogy, and Sociology”, Faculty “Pedagogy”, NSA “Vassil Levski”

Author of the dissertation: Viktorija Doneva

Scientific Advisor: prof. Galina Domuschieva-Rogleva, Ph.D.

The dissertation comprises 243 pages, illustrated with 61 tables and 55 figures. The theoretical part is 75 pages long, the methodology and analysis – 131 pages, and the appendices – 10 pages. The reference list comprises 27 pages. There are 49 literary sources in Cyrillic and 173 literary sources in Latin.

Overall, the impressive volume of the scientific work shows the Ph.D. student’s serious approach to the research problem, which is justified by the large number of literary sources she has researched.

The Ph.D. student examines a very topical scientific problem regarding the efficient management of the training and competitive process in team sports, namely – the components of group cohesion and athletes’ satisfaction with their teams.

Chapter I describes a sports team's social and psychological aspects in detail: leadership styles, group cohesion, and collective efficacy. The author examines in detail the motivational determinants: achievement goal orientations, perceived motivational climate, long-term motivation, and sports satisfaction of athletes practicing individual and team sports.

Chapter II presents the methodology and organization of the research. Chapter II deals with the analysis of the obtained results.

The research was done with 365 Bulgarian athletes practicing seven team sports: basketball, volleyball, football, handball, rugby, field hockey, and baseball, aged between 14 and 35, with different sports experience and sports qualifications. Of them – 163 women and 193 men. There are several national teams among the researched athletes (handball – junior; rugby – women and men; field hockey – cadets; football – women; football – junior), which further adds to the quality of the scientific work.

Seven psychological instruments, adapted for Bulgarian conditions, were used to establish the influence of the psychological factors goal orientation, perceived motivational climate, long-term motivation, leadership style, group cohesion, and collective efficacy on the satisfaction with sports activities: Task and Ego Orientation in Sport Questionnaire – TEOSQ (Domuschieva-Rogleva, 2003); Perceived Motivational Climate in Sport Questionnaire- 2 (PMCSQ-2) (Domuschieva-Rogleva, 2007); Test for the study of long-term motivation (Radoslavova, Velichkov, 2005); Leadership Scale for Sport – LSS (Fenerova et.al., 2011); CEQS – Collective efficacy questionnaire in sport (Yancheva, et.al., 2012); Group Environment Questionnaire (GEQ) (Yancheva & Iskrov, 2010); Athlete Satisfaction Questionnaire – ASQ (Georgiev et al., 2011).

The research was conducted in two stages. The first stage continued from September to October 2021, but because of the COVID-19 pandemic, it was interrupted. The second stage was carried out from April to June 2022. The research was done on field during the training process (before or after the training sessions). Conducting the study in field conditions and the demanding training conditions during COVID-19 definitely adds to the valuable scientific contribution of this research.

The applied methodology is multi-ranged and encompasses significant psychological aspects of athletes practicing various team sports in relation to their collective efficacy and satisfaction with the sport.

There were statistically significant differences in almost all researched psychological factors: goal orientation, motivational climate, long-term motivation, leadership styles, collective efficacy, and satisfaction with sports.

Various valuable trends were revealed regarding the researched psychological variables, which enrich team sports' characteristics and the components related to satisfaction in sports.

The obtained results from the extended sample will enrich the theory of sports psychology and specialists' practice when working with athletes practicing team sports.

The conclusions and recommendations logically follow the obtained results.

In conclusion, I believe that the dissertation on topic **“Group Cohesion, Efficacy and Satisfaction in Team Sports”** entirely meets the requirements for such kind of scientific work. I should point out the Ph.D. student's excellent ability to use scientific research methods and adeptness in analyzing, interpreting, and presenting the obtained results.

On these grounds, I give my positive evaluation and convincingly suggest that the respectable scientific Jury confers on Viktoria Doneva the educational and scientific Ph.D. degree in professional direction 7.6. Sport, Ph.D. program “Sports Psychology”.

Date: 11.12.2023

Sofia

Opinion by:

/ass. prof. Evelina Savcheva, Ph.D./